

„POLITICA SOCIALĂ MODERNĂ”

CRISTINA ION

Cartea lui Michael Sullivan este cea de-a doua publicație a autorului în care el se preocupă de problemele statului bunăstării. În această carte autorul încearcă să facă o sinteză a teoriilor asupra statului bunăstării. Se urmărește evoluția acestui tip de stat pe diferite perioade, fiind prezentate ideile de bază, dar și modificările care au apărut ca urmare a dezvoltării societății de la o perioadă la alta. Este avut în vedere statul bunăstării sociale britanic, fiindu-ne prezentată evoluția acestuia după cel de-al doilea război mondial. Astfel, perioada 1945-1975 poate fi caracterizată prin trei decade de intervenționism. „Intervenționismul a fost acceptat ca o caracteristică importantă în managementul socialismului democratic al Guvernului Attlee, în democrația conservatoare a lui Churchill, în <anii afluenței> asociați cu administrația MacMillan, în revoluția tehnologică a primei dintre cele două guvernări Wilson și în anii precontractului social al începutului anilor '70” (M. Sullivan, 1994, p. 7).

În ceea ce privește politica economică a acestei perioade, se poate spune că ea a avut un caracter de continuitate, care marchează următoarele domenii: organizarea și controlul industriei; filosofia managementului economic și practicarea managementului economic.

Intervenția statului în domeniul economic în această perioadă s-a materializat în naționalizarea industriilor cheie, crearea unei economii mixte și consecvența schimbărilor administrative.

În continuare, autorul prezintă filosofia managementului economic și politica socială între anii 1945-1975. Statul intervenționist al acestor ani este caracterizat de intervenția economică pe scală largă, extinderea politicilor bunăstării și crearea unui stat al bunăstării care are la bază sistemul securității sociale. Deși s-au avut în vedere schimbări în politica securității sociale, continuitatea a fost mai semnificativă decât schimbările.

Sullivan face o sinteză a acestei perioade astfel:

1. cei treizeci de ani ce au urmat celui de-al doilea război mondial au fost marcați de o schimbare a naturii statului și de creșterea intervenției statului în viața economică și socială a societății britanice;

2. această intervenție a statului în societatea civilă a fost aprobată de guverne succesive (atât conservatoare, cât și laburiste) și a beneficiat de un consens – cel puțin la nivelul liderilor politici – care, prin efect, a transformat statul.

3. activitățile acestui „stat transformat” au fost dezvoltate în jurul angajamentelor guvernelor succesive pentru o economie mixtă și intervenția statului în bunăstarea socială” (p. 17).

După această perioadă de înflorire a statului bunăstării acesta intră în criză. M. Sullivan reflectă acest moment atunci când prezintă perioada 1975-1979 și apoi încercările de soluționare, anii 1980-1990. El arată că dezvoltarea de după 1975 pare a avea următoarele trăsături:

- a) încercarea de a controla rezerva monetară;
- b) încercarea de reducere a cheltuielilor publice sau cel puțin de limitare a lor.

Toate aceste măsuri au ca efect reducerea rezervelor statului pentru acordarea serviciilor sociale, deschizându-se astfel drumul pentru privatizarea acestora.

Prima parte a cărții se încheie cu prezentarea politicii sociale între 1980-1990, mai precis cu prezentarea „experimentului neo-conservator”.

În această perioadă se încearcă o descentralizare, delegându-se mai multe atribuții la nivelul administrației locale și al comunității.

În partea a doua a cărții autorul face o examinare a trei modele ale statului bunăstării și a implicării lor în viața socială și economică. Primul model este cel social-democrat, apoi este prezentată teoria marxistă asupra statului bunăstării și modelul conservator.

Partea a treia este o sinteză a celor expuse, prezentând fiecare perspectivă cu punctele ei tari, dar și cu slăbiciunile de care dau dovadă. Sunt prezentate punctele de vedere social-democrate cu punctele lor forte, dar și cu slăbiciunile lor. Cele două puncte tari sunt: o teorie explicită a relației dintre diferite instituții sociale care configurează structura socială contemporană și faptul că interpretările sunt localizate la nivelul fenomenelor sociale concrete și nu la nivelul abstract al teoriei. Una dintre slăbiciunile perspectivei este aceea că supraevaluează scopul consensului social cu privire la valorile și acțiunile sociale chiar privitor la perioada economiei mixte și a bunăstării sociale. Sullivan afirmă că poate cea mai mare slăbiciune este prezentarea statului ca subordonat guvernului. „Statul”, se argumentează, „este un set de instituții sociale imparțiale din punct de vedere politic. Guvernarea determină politica: instituțiile statului mai degrabă execută politica.”(p.145). Este prezentată apoi social-democrația din perspectiva stângii, luându-se în considerare provocarea lansată de stânga. Acest model explicativ militează pentru înțelegerea statului și societății nu doar prin raportare la contemporaneitate, ci și prin plasarea fenomenelor sociale în pattern-urile istorice de dezvoltare. Se lărgeste în acest fel sfera de abordare. Marxismul postbelic conține și slăbiciuni analitice fundamentale. Modelul păcătuiește prin superdeterminismul său. Se realizează apoi o prezentare comparativă a social-democrației și dreptei. Dreapta radicală susține că extinderea statului bunăstării limitează libertatea individuală de a alege și generează clivaje sociale.

Prin această lectură se poate realiza o mai bună înțelegere a concepțiilor despre statul bunăstării; ea permite o viziune de ansamblu asupra problemei, dar și o analiză comparativă a acesteia.